

Nr 352.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1942/43; given Stockholms slott den 29 maj 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 maj 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars-, social-, kommunikations-, ecklesiastik- och handelsdepartementen samt t. f. chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bergquist, anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, frågor om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1942/43 samt anför därvid följande.

Avskrivningsanslagen i årets statsverksproposition voro i betydande omfattning upptagna med allenast beräknade belopp, beroende dels på att motsvarande investeringsanslag icke äskades definitivt, dels också på att avskrivningsbehovet för investeringar i vissa lånefonder icke ansågs böra slutligt bedömas, förrän resultaten av den då pågående utredningen rörande räntebestämmelserna vid statens utlåningsfonder framlagts och prövats. I skrivelse den 20 mars 1942 har statskontoret efter fullgjort utredningsuppdrag framlagt förslag rörande nämnda räntebestämmelser. Den fortsatta beredningen av frågan har emellertid icke hunnit fullföljas så, att förslag i ämnet kan föreläggas årets riksdag. Avskrivningsanslagen för lånefondernas del få för den skull — med vissa i fortsättningen angivna, av särskilda skäl på-

kallade modifikationer — äskas enligt de i statsverkspropositionen tillämpade grunderna. Vad angår anslagen till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i övrigt äro vissa förändringar erforderliga på grund av ändrade definitiva anslagsäskanden. Förslag om ytterligare investeringar utöver de i statsverkspropositionen beräknade föranleda därjämte nya avskrivningsanslag.

Sättet för beräkningen av avskrivningarna torde behöva närmare angivas endast i följande fall.

Under *statens allmänna fastighetsfond* har bland annat tillkommit ett anslag på 2,240,000 kronor till fastighet för överståthållarämbetets räkning. Denna investering bör efter avdrag för värdet av den till 750,000 kronor taxerade tomten avskrivas med 25 procent. Till nybyggnad för de teoretiska institutionerna m. m. vid karolinska mediko-kirurgiska institutet beräknades i statsverkspropositionen under fastighetsfonden ett investeringsanslag på 1,500,000 kronor. Frågan om anslag för ändamålet under nästa budgetår har emellertid förfallit, varför jämväl motsvarande avskrivningsanslag utgår.

Beträffande *försvarsväsendets fastighetsfond* förordade jag i statsverkspropositionen att medel till avskrivningar skulle äskas i form av kollektivanslag, schablonmässigt beräknade till 50 procent av de totala investeringarna i vederbörande delfonder med undantag av *dels* kostnaderna för markförvärv, *dels* kostnaderna för byggnader å Järvafältet och för ammunitionsfabriken. För sistnämnda investeringar skulle avskrivningen täckas med särskilda medel (jfr prop. nr 184/1939 L). De nu äskade avskrivningsanslagen ha beräknats i enlighet med dessa principer. Jag vill i detta sammanhang endast erinra om att jämte det i statsverkspropositionen beräknade anslaget till ordnande av arméns intendenturförråds förläggning ha äskats ett par andra anslag till byggnadsföretag å Järvafältet, för vilka avskrivningsbehovet föreslagits täckt genom disposition av de reserverade inkomsterna från exploateringen av Ladugårdsgårde m. fl. för militära ändamål ursprungligen avsedda markområden. De äskade anslagen till byggnadsföretag å Järvafältet avse ordnandet av förläggningar för första tygkompaniet och tygförvaltnings-skolan (1,600,000 kronor), för arméns intendenturförråd och första intendenturkompaniet (1,500,000 kronor) och för Göta pansarlivgarde (3,000,000 kronor). De angivna anslagsbeloppen avse endast de för nästa budgetår erforderliga medlen och komma att följas av fortsättningsanslag å betydande belopp. En del av de sålunda äskade beloppen hänför sig till Stockholms garnisons utflyttning till Järvafältet och en del till kostnader i samband med upprättandet av nya förband. Då avskrivningsbehovet för nu äskade anslag föreslagits täckt genom disposition av nyssnämnda försäljningsinkomster, har man i viss utsträckning gått utöver vad som ursprungligen avsetts. Ifrågasvarande avskrivningsanordning var nämligen från början tänkt att gälla endast beträffande kostnaderna för Stockholms garnisons utflyttning till Järvafältet och för ammunitionsfabriken men har nu utsträckts att omfatta även sådana i samband med den nya försvarsorganisationen upprättade förband, som förlagts till Järvafältet.

De sammanlagda investeringarna i de olika delfonderna av försvarsväsen-

dets fastighetsfond uppgå enligt Kungl. Maj:ts hittills framlagda förslag till: för arméförvaltningens delfond 51,296,300 kronor, varav till markförvärv beräknats 1,684,300 kronor, för marinförvaltningens delfond 13,204,000 kronor, varav 92,000 kronor för markförvärv, och för flygförvaltningens delfond 47,237,000 kronor, varav till markförvärv beräknats 2,786,000 kronor. De erforderliga avskrivningarna, vilka i statsverkspropositionen beräknades för arméförvaltningens delfond till 17,470,000 kronor, för marinförvaltningens delfond till 5,493,500 kronor och för flygförvaltningens delfond till 25,553,500 kronor, ha trots den genom förenämnda speciella avskrivningsanordning erhållna begränsningen för armé- och marinförvaltningens delfonder stigit till 21,756,000 och 6,556,000 kronor; för flygförvaltningens delfond har erhållits en sänkning till 22,225,500 kronor. Nettostegringen för hela fastighetsfonden utgör 2,020,500 kronor.

Å *statens utlåningsfonder* böra särskilt anmärkas följande förändringar.

Till avskrivning av ett beräknat investeringsanslag på 20,000,000 kronor till lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer har i statsverkspropositionen med utgångspunkt från en avskrivningskvot av 21.5 procent preliminärt upptagits ett avskrivningsanslag på 4,300,000 kronor. Investeringsanslaget har sedermera begränsats till 17,500,000 kronor (prop. nr 320), vilket i förening med de föreslagna lånevillkoren föranleder ett ändrat avskrivningsbehov. Räntan å lånen föreslås under nästa budgetår skola liksom för närvarande utgöra 3.25 procent. Dock skola de till egnahem utlämnade bostadsanskaffningslånen till $\frac{2}{9}$ vara ränte- och amorteringsfria i sådana fall, där kommun icke ställt tomtmark eller motsvarande kapitalbelopp till förfogande. Om dessa lån få antagas komma att ta i anspråk hälften av det nu äskade investeringsanslaget, kan avskrivningsbehovet beräknas utgöra 27.8 procent, vilket betyder ett avskrivningsanslag av 4,865,000 kronor.

Ett beräknat anslag på 1,075,000 kronor till avskrivning av en investering i lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden bortfaller på grund av att investeringsanslaget icke slutligt äskats.

För statens bosättningslånefond har ett avskrivningsanslag å 375,000 kronor preliminärt beräknats med utgångspunkt från en avskrivningskvot å 12.5 procent, motsvarande en tidigare gällande ränta å bosättningslånen om 3.5 procent. Med utgångspunkt från den för innevarande budgetår fastställda räntesatsen, 4 procent, bör investeringen i fonden för nästa budgetår icke till någon del avskrivas, varför det beräknade avskrivningsanslaget bortfaller.

Till avskrivning av en föreslagen investering å 2,000,000 kronor i egnahemslånefonden har preliminärt beräknats ett avskrivningsanslag å 140,000 kronor. Den därvid tillämpade avskrivningskvoten, 7 procent, svarar mot de hittills gällande räntesatserna, 3.6 procent för jordbrukslån och 4 procent för bostadslån, under förutsättning att investeringen till $\frac{7}{10}$ disponeras för utlämnande av jordbrukslån och till $\frac{3}{10}$ för utlämnande av bostadslån. Med utgångspunkt från Kungl. Maj:ts förslag (prop. nr 206) att såväl bostads-

som jordbrukslån, som beviljats efter ingången av juli 1940 eller framdeles komma att beviljas, skola förräntas efter en fast räntefot av 3.6 procent, bör avskrivningskvoten för nyinvesteringen sättas till 10 procent. För att täcka jämväl den genom räntesänkningen uppkommande ränteförlusten å bostadslån utlämnade under budgetåren 1940/41—1942/43 bör emellertid avskrivningsanslag äskas med belopp ungefär motsvarande hela investeringsanslaget, eller 2,000,000 kronor. Därest räntenedsättningen skulle utsträckas till ännu äldre lån, uppkommer ett ytterligare avskrivningsbehov.

Till avskrivning av ett anslag å 2,500,000 kronor till en lånefond för anordnande av allmänna samlingslokaler har i statsverkspropositionen beräknats ett anslag av 1,250,000 kronor. Kungl. Maj:t har emellertid sedermera föreslagit (prop. nr 118), att till lån för anordnande av allmänna samlingslokaler skulle under fonden för låneunderstöd anvisas ett belopp av 1,500,000 kronor. Under antagande att anslaget disponeras till lika stor andel för nybyggnader som för ombyggnader förordar jag, att avskrivningsanslaget beräknas till 975,000 kronor.

Under *fonden för låneunderstöd* ha vidare äskats ett anslag för tilläggs lån till viss bostadsbyggnadsverksamhet å 15,000,000 kronor och ett anslag för tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet å 25,000,000 kronor (prop. nr 221). Tilläggs låneanslaget bör av skäl, som jag närmare angivit vid anmälan av anslag till avskrivning av ett investeringsanslag för samma ändamål å tilläggsstat II till riksstaten för löpande budgetår (prop. nr 316), avskrivas till 29 procent, eller med 4,350,000 kronor. För en mindre del av tertiärlåneanslaget uppkommer jämväl ett avskrivningsbehov, nämligen för den del därav, som tages i anspråk för subventionering av egnahemsbyggande genom sänkning av tertiärlåneräntan till 3.6 procent och genom utlämnande av räntefria tertiärlån, till sitt syfte motsvarande tilläggslånen. Av hänsyn till svårigheterna att nu bedöma omfattningen av detta avskrivningsbehov vill jag förorda, att frågan om anslag för ändamålet får anstå tills vidare.

De i statsverkspropositionen under fonden för låneunderstöd beräknade anslagen till lån för uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder och till lån för bostadsförbättringsverksamhet ha icke slutligt äskats, varför motsvarande avskrivningsanslag bortfalla.

Samtliga nu erforderliga ändringar och tillägg i avseende å statsverkspropositionens förslag om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar framgå av följande översikt:

Ökning (+)
Minskning (-)
Kronor

Statens allmänna fastighetsfond:

Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus (jfr prop. nr 267)	—	56,200
Vissa ledningsarbeten vid statens anstalt för fallandesjuka (jfr prop. nr 267)	—	500

	Ökning (+)	Minskning (-)
	Kronor	
Ändringsarbeten i fastigheten nr 4 i kvarteret Kungl. Trädgården i Stockholm (jfr prop. nr 31)	+	20,000
Fastighet för överståthållarämbetets räkning (jfr prop. nr 281)	+	372,500
Skyddsrum i vissa statliga undervisningsanstalter (jfr prop. nr 224)	+	200,000
Om- och tillbyggnad av länsresidenset i Vänersborg (jfr prop. 179)	+	45,000
Nybyggnad för de teoretiska institutionerna m. m. vid karolinska mediko-kirurgiska institutet (jfr prop. nr 288)	—	750,000
Ombyggnads- och inredningsarbeten vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodan (jfr prop. nr 246)	+	6,600

Försvarsväsendets fastighetsfond:

Arméförvaltningens delfond (jfr prop. nr 114, 270, 279, 285, 309, 318 och 328)	+	4,286,000
Marinförvaltningens delfond (jfr prop. nr 270 och 328)	+	1,062,500
Flygförvaltningens delfond (jfr prop. nr 270, 322 och 328) ..	—	3,328,000

Statens utlåningsfonder:

Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer (jfr prop. nr 320)	+	565,000
Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden (jfr prop. nr 320)	—	1,075,000
Statens bosättningslånefond (jfr prop. nr 180)	—	375,000
Lånefonden för anordnande av allmänna samlingslokaler (jfr prop. nr 118)	—	1,250,000
Allmänna studielånefonden (jfr prop. nr 175)	—	40,000
Ytterligare avsättning till frukt- och potatislagerhusfonden (jfr prop. nr 227)	+	90,000
Egnahemslånefonden (jfr prop. nr 206)	+	1,860,000

Fonden för låneunderstöd:

Tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet (jfr prop. nr 221)	+	4,350,000
Lån för uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder (jfr prop. nr 320)	—	270,000
Lån för bostadsförbättringsverksamhet (jfr prop. nr 320) ..	—	810,000
Lån för anordnande av allmänna samlingslokaler (jfr prop. nr 118)	+	975,000
Lån till Göteborgs diakoniss-sällskap för anordnandet av skyddshemmet Hårsjögården m. m. (jfr prop. nr 271) ..	+	77,700

Summa + 5,955,600.

Hemställan om anvisande av anslag till ifrågavarande avskrivningar torde nu böra göras.

På riksdagen torde få ankomma att vidtaga de kompletteringar och justeringar av de under ifrågavarande huvudtitel äskade anslagen, som kunna påkallas i anledning av riksdagens beslut rörande anslag å kapitalbudgeten.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att anvisa följande *reservationsanslag* till avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1942/43 i härefter angivna fonder, nämligen:

Statens allmänna fastighetsfond:

Socialdepartementet:

<i>Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus</i>	kronor	393,800
<i>Vissa ledningsarbeten vid statens anstalt för fallandesjuka</i>	»	37,000

Kommunikationsdepartementet:

<i>Ändringsarbeten i fastigheten nr 4 i kvarteret Kungl. Trädgården i Stockholm</i>	»	20,000
<i>Fastighet för överståthållarämbetets räkning</i>	»	372,500
<i>Skyddsrum i vissa statliga undervisningsanstalter</i>	»	200,000
<i>Om- och tillbyggnad av länsresidenset i Vänersborg</i>	»	45,000

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Ombyggnads- och inredningsarbeten vid institutet och förskolan för blinda å Tomtebodan</i>	»	6,600
---	---	-------

Handelsdepartementet:

<i>Nybyggnad för svenska träforskningsinstitutet</i>	»	300,000
--	---	---------

Försvarsväsendets fastighetsfond:

Försvarsdepartementet:

<i>Arméförvaltningens delfond</i>	kronor	21,756,000
<i>Marinförvaltningens delfond</i>	»	6,556,000
<i>Flygförvaltningens delfond</i>	»	22,225,500

Statens utlåningsfonder:**Socialdepartementet:**

*Lånefonden för bostadsförsörjning för
mindre bemedlade, barnrika familjer* kronor 4,865,000

Ecklesiastikdepartementet:

Statens lånefond för universitetsstudier » 280,000
Allmänna studielånefonden » 160,000

Jordbruksdepartementet:

Lånefonden för inköp av ädla avelsston » 200,000
Frukt- och potatislagerhusfonden » 90,000
*Ytterligare avsättning till frukt- och
potatislagerhusfonden* » 90,000
Egnahemslånefonden » 2,000,000
Arbetarsmåbrukslånefonden » 1,000,000
Hemslöjdslånefonden » 200,000

Fonden för låneunderstöd:**Socialdepartementet:**

*Tilläggsån till viss bostadsbyggnads-
verksamhet* kronor 4,350,000
*Lån för anordnande av allmänna sam-
lingslokaler* » 975,000
*Lån till Göteborgs diakoniss-sällskap
för anordnandet av skyddshemmet
Härsjögården m. m.* » 77,700.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Gösta Renlund.